

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **T. S.**, zast. Mgr. Pavlem Bobkem, advokátem, se sídlem Praha 6, Muchova 9/223, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 6. 2004, č. j. 28 Az 327/2003 – 27,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna zástupci stěžovatelky, Mgr. Pavlu Bobkovi, advokátu, se sídlem Praha 6, Muchova 9/223, **se určuje** částkou 2558,50 Kč a bude mu vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 24. 2. 2003, č. j. OAM-2959/VL-20-K04-2002 nebyl žalobkyni udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb. o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákona o azylu) a současně bylo rozhodnuto, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V odůvodnění rozhodnutí dospěl správní orgán k závěru, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti o udělení azylu byly problémy se soukromými osobami, jejichž vznik žadatelka přičítá svému náboženskému přesvědčení a členství v organizaci Svědci Jehovovi. Správní orgán dospěl k závěru, že žadatelka nesplňuje podmínky pro udělení azylu uvedené v § 12 zákona o azylu, a neshledal rovněž, že by stěžovatelka splňovala podmínky pro udělení azylu podle § 13 a § 14 téhož zákona. Po zhodnocení obsahu

překážek vycestování dospěl k závěru, že stěžovatelka nenáležela k osobám ohroženým skutečnostmi, zakládajícími překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu.

V podané žalobě žalobkyně namítala, že správní orgán porušil ustanovení § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1, § 33 odst. 2, § 46, § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb. (dále jen správní řád). Vyslovila názor, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 a že se na ni vztahují překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Namítala, že se na Ukrajinu nemůže vrátit, protože pronásledování, kterému byla vystavena, se bude ještě stupňovat. Navrhovala, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil správnímu orgánu k dalšímu řízení.

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 24. 6. 2004, č. j. 28 Az 327/2003 - 27 žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve svém rozhodnutí vycházel z obsahu správního spisu. Dospěl k závěru, že námitky žalobkyně ve vztahu k porušení ustanovení správního řádu nelze posuzovat jinak, než jako námitky účelové. Ve vztahu k námitkám k § 12 zákona o azylu, poukázal na rozhodnutí Vrchního soudu v Praze vedené pod sp. zn. 7 A 754/2000 a na Úmluvu o právním postavení uprchlíka. Dále poukázal na to, že ze spisu 28 Az 18/2004 vedeného u Krajského soudu v Hradci Králové, který se týká posouzení žádosti o udělení azylu nezletilého dítěte žalobkyně – D., vyplývá, že otec se zdržuje na Ukrajině. Dospěl poté k závěru, že správní orgán nepochybil, pokud neshledal splnění podmínek pro udělení azylu podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu. Konstatoval, že ve tvrzeních žalobkyně neshledal intenzitu pronásledování ze strany spoluobčanů ve smyslu § 12 zákona o azylu, neboť žalobkyně sama uvedla, že se na Ukrajině setkávala pouze s určitým výsměchem sousedů a známých, plynoucího z faktu, že vyznávala víru Svědků Jehovových. Pochybení neshledal ani ve výroku o překážkách vycestování podle § 91 zákona o azylu. Dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka včas kasační stížnost, v níž uvedla, že ji podává z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s. Žádala, aby jí byl ustanoven zástupce pro řízení o kasační stížnosti a dále žádala o odkladný účinek kasační stížnosti.

Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 14. 10. 2004, č. j. 28 Az 327/2003 – 41 ustanovil stěžovatelce v řízení o kasační stížnosti advokáta, Mgr. Pavla Bobka, se sídlem advokátní kanceláře v Praze 6, Muchova 9/223.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka uvedla, že se domnívá, že správní orgány nedostatečně zjistily a zhodnotily situaci a důvody, které ji vedly k podání žádosti o udělení azylu. Poukazovala na to, že pro své náboženství (byla členkou církve Svědci Jehovovi), byla ona i její manžel často vystavováni útokům ze strany spoluobčanů. Její manžel se obrátil i na policii. Poukazovala na ustanovení § 2 odst. 5 zákona o azylu a dovozovala, že důvody pro udělení azylu podle § 12 jsou dány. Namítala, že výrok soudu je v rozporu zejména s ustanovením § 2 odst. 5, § 12, § 13, § 14 a § 91 a je tak dán důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Dále namítala, že jak správní orgány, tak i soud, hodnotily situaci na Ukrajině pouze obecně ze zpráv Ministerstva zahraničních věcí USA a Velké Británie, aniž by učinili zjištění ohledně bližších konkrétních údajů k tvrzením stěžovatelky, které uváděla od počátku správního řízení. V tomto spatřovala důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Navrhovala, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se k jejímu obsahu nebude vyjadřovat. Odkázal na správní spis. K přiznání odkladného účinku kasační stížnosti neshledal důvod, a proto jeho návrh nepodporuje.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. Neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti podle § 109 odst. 3 s. ř. s.

Z obsahu kasační stížnosti plyne (zejména z jejího doplnění), že se stěžovatelka dovolává důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 s. ř. s. lze kasační stížnost podat pouze z důvodu tvrzené a) nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, b) vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Z obsahu správního spisu bylo zjištěno, že stěžovatelka podala dne 10. 6. 2002 žádost o udělení azylu. K žádosti uvedla, že Ukrajinu opustila dne 19. 5. 2002 z důvodu osobní a náboženské svobody. Do ČR přijela za bratrem. Na Ukrajině měla náboženské problémy, neboť je členkou církve Svědci Jehovovi a lidé členy této církve nemají rádi a smějí se jim. Fyzicky však napadána nebyla. Ve vlastnoručně psaném prohlášení uvedla, že žádá o azyl, protože nemá pochopení v náboženství a chce být blíže bratrovi. V protokolu o pohovoru ze dne 11. 7. 2002 tyto skutečnosti potvrdila a dále doplnila, že manžel, s nímž byla oddána dne 27. 7. 2001, je rovněž členem církve Svědci Jehovovi. Pro tuto víru byl fyzicky napaden a obrátil se na policii. Bylo to v únoru 2000, kdy se ještě neznali. Stěžovatelka sama se na policii neobrátila. Stěžovatelka uvedla, že v případě návratu na Ukrajinu by byly pravděpodobně zase problémy, navíc bude mít dítě a nepřeje si, aby děti tímto trpěly.

Z takto zjištěného skutkového stavu, a to převážně přímo od stěžovatelky, vycházel jak správní orgán tak i soud a jejich závěr o tom, že důvodem žádosti o udělení azylu byly problémy stěžovatelky se soukromými osobami, kdy původ těchto potíží přičítala stěžovatelka náboženskému přesvědčení a členství v organizaci církve Svědci Jehovovi, vychází ze skutkového stavu zjištěného v průběhu azylového řízení v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu.

Dále bylo zjištěno ze zprávy MZV USA ze dne 4. 3. 2002, že ústava a zákon zaručují svobodu vyznání a státní moc toto právo v praxi v podstatě respektuje. Ústava i zákon uvádějí odluku církve od státu. Zákon požaduje, aby všechny náboženské organizace byly registrovány státním výborem pro náboženské záležitosti. Některé náboženské organizace, které jsou menšinové nebo jsou cizího původu, vypověděly, že úředníci státního výboru, zejména na místní a regionální úrovni, po velmi dlouhou dobu jejich registraci odkládaly. Zákon omezuje činnost náboženských organizací, které jsou cizího původu, nebo mají základ v jiných zemích (tzv. „státními církvemi“ jsou pravoslavná, řeckokatolická a židovská církev) a úzce definuje povolené činnosti členů duchovenstva, kazatelů, učitelů a jiných cizích občanů, kteří jsou zástupci náboženských organizací, jež mají svůj základ v zahraničí.

Tito občané zde mohou kázat, udělovat církevní svátosti nebo provádět jiné kanonické činnosti pouze v těch náboženských organizacích, které je na Ukrajinu pozvali, a s úředním schválením státního orgánu, který registroval statut a víru. V praxi však státní moc tohoto zákona na nějaké výrazné omezení činnosti církví cizího původu příliš nevyužívá. Lze říci, že jednotlivé věřící těchto církví státní moc nediskriminovala. Podle příručky MV VB: Ukrajina – hodnocení země, lze konstatovat, že státní ochrana svobody vyznání je horší pro organizace nepůvodních náboženství. V zemi je řada protestantských církví, a mezi nimi jsou některé, jež jsou považovány za nejmilitantnější z církevních denominací na Ukrajině, počítaje v to Baptisty a další protestantské sekty, jako jsou např. Pentecostalisté, Adventisté a Svědkové Jehovovi. Svou víru praktikují v autonomních kongregacích, vychovávají děti v souladu s nařízeními svého náboženství a někdy odmítají státní registraci a tím stěžují úřadům jejich kontrolu. Současná vláda nediskriminuje jednotlivé věřící nepůvodních náboženství, ale tyto náboženské organizace čelily větším potížím při vykonávání aktivit během roku 1998.

Nejvyšší správní soud tedy neshledal, že by skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, neměla oporu ve spisech nebo s nimi byla v rozporu, nebo že by při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a z těchto důvodů měl soud napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Nejvyšší správní soud neshledal ani to, že by napadené rozhodnutí správního orgánu bylo nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Z těchto důvodů nesouhlasí Nejvyšší správní soud s námitkou stěžovatelky, která tvrdí, že situace na Ukrajině byla hodnocena pouze z obecných zpráv bez zjištění bližších konkrétních údajů k tvrzením stěžovatelky. Ostatně stěžovatelka ani neuvádí, z jakých jiných zpráv by měla být situace na Ukrajině zjišťována. Podle Nejvyššího správního soudu je podstatné pro posouzení věci to, že církev Svědci Jehovovi je na Ukrajině církví povolenou. Jiná skutečnost je pak již ta, že místní spoluobčané podle tvrzení stěžovatelky církev Svědci Jehovovi netolerují a vyvolávají alespoň podle tvrzení stěžovatelky konflikty, které snad v případě jejího manžela skončily i fyzickým napadením.

Přes výše uvedené skutečnosti však Nejvyšší správní soud nesouhlasí s tvrzením stěžovatelky, že v jejím případě byly splněny podmínky ustanovení § 2 odst. 5 zákona o azylu, podle něhož se za pronásledování pro účely zákona o azylu považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Za situace, kdy církev Svědci Jehovovi je na Ukrajině tolerována státem, nelze dovodit, že by jednání spoluobčanů stěžovatelky, kteří jí podle jejího tvrzení ponižovali a nadávali, bylo na Ukrajině trpěno či podporováno. Nelze ani dovodit, že státní orgány na Ukrajině nebyly schopny zajistit ochranu před takovým jednáním, když se na ně stěžovatelka ani neobrátila. Z výše uvedeného je nutno naopak konstatovat, že verbální útoky spoluobčanů vůči stěžovatelce, jejich důvodem bylo náboženské vyznání církve Svědci Jehovovi, se odehrávaly spíše v rovině sporů mezi soukromými osobami a nelze je pokládat za pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu. Za pronásledování, či odůvodněný strach z něho, by v daných souvislostech mohla být pokládána jen taková situace, kdy by ze strany orgánů státní moci docházelo k perzekuci osob pro jejich náboženskou orientaci, popř. k systematickému odmítání poskytovat jednotlivcům ochranu

před šikanou vyvolanou netolerancí k jejich náboženskému vyznání. Toto ovšem v posuzované věci zjištěno nebylo.

Nejvyšší správní soud tedy souhlasí s právním posouzením věci jak správním orgánem, tak i soudem. Pokud se týká výroku rozhodnutí podle § 13, § 14 a § 91, lze konstatovat, že stěžovatelka ani v kasační stížnosti neuvedla, v čem spatřuje nezákonnost těchto výroků a v čem spatřuje nesprávné posouzení právní otázky soudem.

Pro úplnost Nejvyšší správní soud v posuzované věci uvádí, že ze spisu Nejvyššího správního soudu vedeného pod sp. zn. 4 Azs 29/2005 zjistil, že předmětem přezkumné činnosti soudu bylo rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 1. 2004, č. j. OAM-6418/VL-01-K02-2003, jímž nebyl udělen azyl nezletilému synu stěžovatelky D. S. a současně bylo vysloveno, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování. Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 24. 6. 2004, č. j. 28 Az 18/2004 – 22 zamítl žalobu žalobce a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Proti tomuto rozsudku podal žalobce kasační stížnost. V této kasační stížnosti bylo tvrzeno, že otec nezletilého a manžel stěžovatelky (jméno neuvedeno) se zdržuje v České republice na adrese P. 6, K. 3 na základě právoplatného dlouhodobého víza.

Se zřetelem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud uzavírá, že důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. nebyly prokázány. Kasační stížnost tedy považuje za nedůvodnou, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatelka podala současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud o návrhu již nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

O nákladech řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první za použití § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť neúspěšné stěžovatelce náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti stěžovatelky nad rámec jeho úřední činnosti náklady nevznikly.

Zástupci stěžovatelky Mgr. Pavlu Bobkovi, advokátu, byla určena odměna za dva úkony právní služby po 1000 Kč [převzetí a příprava zastoupení a sepsání doplnění kasační stížnosti ze dne 6. 12. 2004 - § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.] a náhrada hotových výdajů 2 x 75 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem tedy 2150 Kč. Protože zástupcem stěžovatelky je advokát, který je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastoupení a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 7 s. ř. s.); částka daně tak činí 408,50 Kč. Ustanovenému zástupci se tedy přiznává náhrada nákladů právního zastoupení v celkové výši 2558,50 Kč.

K dalším požadavkům zástupce stěžovatelky vzneseným v podání ze dne 4. 8. 2005, třeba uvést, že Nejvyšší správní soud neshledal podmínky pro proplacení jízdného za den 29. 11. 2004 (Praha – Hradec Králové a zpět) ani pro náhradu za promeškaný čas dne 29. 11. 2004, neboť tyto výdaje nebyly prokázány. Ve spise Krajského soudu v Hradci Králové vedeného pod sp. zn. 28 Az 327/2004 není doklad o tom, že dne 29. 11. 2004 zástupce stěžovatelky, případně jiný advokát (tento soud navštívil za účelem studia spisu).

Ve spise se nachází pouze substituční plná moc ze dne 29. 11. 2004, avšak tato byla zaslána Mgr. D. D. poštou (podle připojené obálky) dne 6. 12. 2004. Pokud jde o úkon spočívající ve studiu spisu dne 29. 11. 2004, tak tento úkon nebyl rovněž prokázán. Současně Nejvyšší správní soud uvádí, že studium spisu by považoval za součást úkonu uvedeného v ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., tj. první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. září 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu